

ตั้งพลังชุมชนหนุนพลังเด็ก

โดย

นายคมสรวงศ์ เมธิกุล

ผู้อำนวยการสำนักกฎหมายและคดี

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

วันที่ ๒ เมษายน ๒๕๕๘ เวลา ๑๐.๓๐ – ๑๒.๐๐ น.

ณ ห้องแซฟไฟร์ ๑๑๑ ศูนย์อิมแพค ฟอรัม เมืองทองธานี

จัดโดย สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

ประเด็นนำเสนอ

๑. บทบาทคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) ในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิการจัดการศึกษาทางเลือก
๒. ระดมสมอง เพื่อดันและสรุปปัญหาที่พบจากการยื่นคำขอจัดการศึกษาทางเลือกต่อหน่วยงานรัฐ”
๓. หลักสิทธิมนุษยชนกับสิทธิการจัดการศึกษาทางเลือก
๔. ข้อเสนอแนะว่าด้วยการใช้สิทธิยื่นคำขอจัดการศึกษาต่อหน่วยงานรัฐ ตาม พ.ร.บ. อำนาจความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘
๕. ถาม-ตอบ เพื่อก้าวเดินไปสู่เส้นทาง “ตั้งพลังชุมชนหนุนพลังเด็ก

บทบาทคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) ในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิการจัดการศึกษาทางเลือก

- อำนวยการที่ กสม. ด้านตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน และด้านการเสนอเรื่องหรือฟ้องคดีต่อศาล ตามรัฐธรรมนูญ และพ.ร.บ. คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒
- ผลงาน กสม. ด้านตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน กรณีสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว
- ผลงาน กสม. ด้านการฟ้องคดีต่อศาลปกครอง กรณีสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว
- ผลงาน กสม. ด้านการฟ้องคดีต่อศาลปกครอง กรณีสิทธิขององค์กรชุมชนและองค์กรเอกชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในศูนย์การเรียนรู้

ระดมสมอง เพื่อค้นและสรุปปัญหาที่พบ จากการยื่นคำขอจัดการศึกษาทางเลือกต่อหน่วยงานรัฐ (๑)

(พิมพ์สรุปประเด็น)

๑.

๒.

๓.

ระดมสมอง เพื่อค้นและสรุปปัญหาที่พบ
จากการยื่นคำขอจัดการศึกษาทางเลือกต่อหน่วยงานรัฐ (๒)

(พิมพ์สรุปประเด็น) (ต่อ)

ระดมสมอง เพื่อค้นและสรุปปัญหาที่พบ
จากการยื่นคำขอจัดการศึกษาทางเลือกต่อหน่วยงานรัฐ (๓)

(พิมพ์สรุปประเด็น) (ต่อ)

หลักสิทธิมนุษยชนกับสิทธิการจัดการศึกษาทางเลือก (๑)

ความหมายของ “สิทธิมนุษยชน”

พ.ร.บ. คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒

มาตรา ๓ “สิทธิมนุษยชน” หมายความว่า ดีกดีศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของบุคคลที่ได้รับการรับรองหรือคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หรือตามกฎหมายไทย หรือตามสนธิสัญญาที่ประเทศไทยมีพันธกรณีที่จะต้องปฏิบัติตาม

หลักสิทธิมนุษยชนกับสิทธิการจัดการศึกษาทางเลือก (๒)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗

มาตรา ๕ ภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาค บรรดาที่ชนชาวไทยเคยได้รับการคุ้มครองตามประเพณีการปกครองประเทศไทยในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขและตามพันธกรณีระหว่างประเทศที่ประเทศไทยมีอยู่แล้ว ย่อมได้รับการคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญนี้

หลักสิทธิมนุษยชนกับสิทธิการจัดการศึกษาทางเลือก (๓)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

มาตรา ๘๙ วรรคสาม

การจัดการศึกษาอบรมขององค์กรวิชาชีพหรือเอกชน การศึกษา
ทางเลือกของประชาชน การเรียนรู้ด้วยตนเอง และการเรียนรู้ตลอดชีวิต
ย่อมได้รับการคุ้มครองและส่งเสริมที่เหมาะสมจากรัฐ

หลักสิทธิมนุษยชนกับสิทธิการจัดการศึกษาทางเลือก (๘)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

มาตรา ๕๐ วรรคสอง

การศึกษาอบรม การเรียนการสอน การวิจัย และการเผยแพร่
งานวิจัยตามหลักวิชาการย่อมได้รับการคุ้มครอง ทั้งนี้ เท่าที่ไม่ขัดต่อ
หน้าที่ของพลเมืองหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

หลักสิทธิมนุษยชนกับสิทธิการจัดการศึกษาทางเลือก (๕)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

มาตรา ๘๐ รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านสังคม การสาธารณสุข การศึกษา และวัฒนธรรม ดังต่อไปนี้

(๓) พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาในทุกระดับและทุกรูปแบบให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม....

หลักสิทธิมนุษยชนกับสิทธิการจัดการศึกษาทางเลือก (๖)

พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ (และที่แก้ไขเพิ่มเติม)

มาตรา ๑๒ นอกเหนือจากรัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้บุคคล ครอบครัวยุทธ ชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น มีสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๑๕ การจัดการศึกษามีสามรูปแบบคือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย

(๓) การศึกษาตามอัธยาศัย เป็นการศึกษาค้นคว้าที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองตามความสนใจ ศักยภาพ ความพร้อม และโอกาส โดยศึกษาจากบุคคล ประสบการณ์ สังคม สภาพแวดล้อม สื่อ หรือแหล่งความรู้อื่นๆ

สถานศึกษาอาจจัดการศึกษาในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งหรือทั้งสามรูปแบบก็ได้

ให้มีการเทียบโอนผลการเรียนที่ผู้เรียนสะสมไว้ในรูปแบบเดียวกันหรือต่างรูปแบบได้ ไม่ว่าจะเป็ผลการศึกษาจากสถานศึกษาเดียวกันหรือไม่ก็ตาม รวมทั้งจากการเรียนรู้นอกระบบ ตามอัธยาศัย การฝึกอาชีพ หรือจากประสบการณ์การทำงาน

หลักสิทธิมนุษยชนกับสิทธิการจัดการศึกษาทางเลือก (๗)

พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ (และที่แก้ไขเพิ่มเติม)

มาตรา ๑๘ การจัดการศึกษาปฐมวัยและการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้จัดในสถานศึกษาดังต่อไปนี้

(๓) ศูนย์การเรียน ได้แก่ สถานที่เรียนที่หน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียน บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ โรงพยาบาล สถาบันทางการแพทย์ สถานสงเคราะห์ และสถาบันสังคมอื่นเป็นผู้จัด

มาตรา ๒๑ ให้รัฐจัดสรรเงินอุดหนุนการศึกษาที่จัดโดยบุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นตามความเหมาะสมและความจำเป็น

หลักสิทธิมนุษยชนกับสิทธิการจัดการศึกษาทางเลือก (๘)

ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ข้อ ๒๖ (๓)

บิดามารดามีสิทธิเบื้องต้นแรก
ที่จะเลือกชนิดของการศึกษา
อันจะให้แก่บุตรของตน

หลักสิทธิมนุษยชนกับสิทธิการจัดการศึกษาทางเลือก (๙)

กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

ข้อ ๑๓ (๓)

รัฐภาคีทั้งหลายแห่งกติกานี้รับที่จะเคารพเสรีภาพ
ของบิดามารดาและผู้ปกครองตามกฎหมายในกรณีที่มี
ในการเลือกโรงเรียนสำหรับเด็กของตนนอกจากที่จัดตั้ง
โดยเจ้าหน้าที่ เช่นที่เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาขั้นต่ำ
ที่รัฐกำหนดไว้หรือให้ความเห็นชอบ
เพื่อประกันให้การศึกษาทางศาสนาและศีลธรรมของเด็ก
เป็นไปโดยสอดคล้องกับความเชื่อถือของตน

หลักสิทธิมนุษยชนกับสิทธิการจัดการศึกษาทางเลือก (๑๐)

อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ข้อ ๒๘ (๑)

รัฐภาคียอมรับสิทธิของเด็กที่จะได้รับการศึกษา และเพื่อที่จะให้สิทธินี้บังเกิดผลตามลำดับ และบนพื้นฐานของโอกาสที่เท่าเทียมกัน รัฐภาคีจะ

(ข) สนับสนุนการพัฒนาของการศึกษาระดับมัธยมในรูปแบบต่าง ๆ รวมถึงการศึกษาสายสามัญและสายอาชีพ จัดการศึกษาให้แพร่หลายและเปิดกว้างแก่เด็กทุกคน และดำเนินมาตรการที่เหมาะสม เช่น การนำมาใช้ซึ่งการศึกษาแบบให้เปล่า และการเสนอให้ความช่วยเหลือทางการเงินในกรณีที่จำเป็น

ข้อสังเกตว่าด้วยการใช้สิทธิยื่นคำขอจัดการศึกษาต่อหน่วยงานรัฐ (๑)

พ.ร.บ. อำนาจความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘ (ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อ ๒๒ มกราคม ๒๕๕๘ มีผลบังคับใช้ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๕๘)

มาตรา ๓ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับกับบรรดาการอนุญาต การจดทะเบียนหรือการแจ้งที่มีกฎหมายหรือกฎกำหนดให้ต้องขออนุญาต จดทะเบียน หรือแจ้ง ก่อนจะดำเนินการใด

มาตรา ๑๗ ให้ผู้อนุญาตจัดทำคู่มือสำหรับประชาชนตามมาตรา ๗ ให้เสร็จสิ้นภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ข้อสังเกตว่าด้วยการใช้สิทธิยื่นคำขอจัดการศึกษาต่อหน่วยงานรัฐ (๒)

พ.ร.บ. อำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘
(ต่อ)

มาตรา ๘ (วรรคหนึ่ง) ให้เป็นหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่ในการรับคำขอจะต้องตรวจสอบคำขอและรายการเอกสารหรือหลักฐานที่ยื่นพร้อมคำขอให้ถูกต้องครบถ้วน หากเห็นว่าคำขอไม่ถูกต้องหรือยังขาดเอกสารหรือหลักฐานใด ให้แจ้งผู้ยื่นคำขอรอบทันที ถ้าเป็นกรณีที่สามารถแก้ไขหรือเพิ่มเติมได้ในขณะนั้น ให้แจ้งผู้ยื่นคำขอดำเนินการแก้ไขหรือยื่นเอกสารหรือหลักฐานเพิ่มเติมให้ครบถ้วน ถ้าเป็นกรณีที่ไม่อาจดำเนินการได้ในขณะนั้น ให้บันทึกความบกพร่องและรายการเอกสารหรือหลักฐานที่จะต้องยื่นเพิ่มเติม พร้อมทั้งกำหนดระยะเวลาที่ผู้ยื่นคำขอจะต้องดำเนินการแก้ไขหรือยื่นเพิ่มเติมไว้ในบันทึกดังกล่าวด้วย และให้พนักงานเจ้าหน้าที่และผู้ยื่นคำขอลงนามไว้ในบันทึกนั้น

ข้อสังเกตว่าด้วยการใช้สิทธิยื่นคำขอจัดการศึกษาต่อหน่วยงานรัฐ (๓)

พ.ร.บ. อำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘ (ต่อ)
มาตรา ๘ (วรรคสอง) ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มอบสำเนาบันทึกตามวรรคหนึ่งให้ผู้ยื่นคำขอ
ไว้เป็นหลักฐาน

มาตรา ๘ (วรรคสาม) ในกรณีที่ผู้ยื่นคำขอได้จัดทำคำขอถูกต้องและแนบเอกสารหรือ
หลักฐานครบถ้วนตามที่ระบุในคู่มือสำหรับประชาชนตามมาตรา ๗ แล้ว หรือได้แก้ไขหรือยื่น
เอกสารหรือหลักฐานเพิ่มเติมครบถ้วนตามที่พนักงานเจ้าหน้าที่แนะนำหรือตามที่ปรากฏใน
บันทึกตามวรรคหนึ่งแล้ว พนักงานเจ้าหน้าที่จะเรียกเอกสารหรือหลักฐานเพิ่มเติมอื่นได้อีก
ไม่ได้ และจะปฏิเสธการพิจารณาคำขอนั้นโดยอาศัยเหตุแห่งความไม่สมบูรณ์ของคำขอหรือ
ความไม่ครบถ้วนของเอกสารหรือหลักฐานไม่ได้ เว้นแต่เป็นกรณีที่ความไม่สมบูรณ์หรือ
ความไม่ครบถ้วนนั้นเกิดจากความประมาทเลินเล่อหรือทุจริตของพนักงานเจ้าหน้าที่ และเป็น
ผลให้ไม่อาจอนุญาตได้ ในกรณีนี้ให้ผู้อนุญาตสั่งการตามที่เห็นสมควร และให้ดำเนินการทาง
วินัยหรือดำเนินคดีกับพนักงานเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องโดยไม่ชักช้า

ข้อสังเกตว่าด้วยการใช้สิทธิยื่นคำขอจัดการศึกษาต่อหน่วยงานรัฐ (๘)

พ.ร.บ. อำนาจความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ
พ.ศ. ๒๕๕๘ (ต่อ)

มาตรา ๗ ในกรณีที่มีกฎหมายกำหนดให้การกระทำใดจะต้องได้รับการอนุญาต ผู้อนุญาตจะต้องจัดทำคู่มือสำหรับประชาชน ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วย หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข (ถ้ามี) ในการยื่นคำขอ ขั้นตอนและระยะเวลาในการพิจารณาอนุญาตและรายการเอกสารหรือหลักฐานที่ผู้ขออนุญาตจะต้องยื่นมาพร้อมกับคำขอ และจะกำหนดให้ยื่นคำขอผ่านทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์แทนการมายื่นคำขอด้วยตนเองก็ได้

ถาม-ตอบ เพื่อก้าวเดินไปสู่เส้นทาง “ตั้งพลังชุมชนหนุนพลังเด็ก

สวัสดิ์

